

”Stære på Sydsjællands golfbane i Mogenstrup 2020 rapport

Efter at projektet er blevet afsluttet med en udførlig rapport om de indsamlede resultater afleveret til STERF, er samarbejdet fortsat i 2019, har vi fortsat det frivillige arbejde på golfbanen hvor vi fortsat indsamler årlige forårsregistreringer over ynglende stære deres æg/unger på Sydsjællands golfbane i Mogenstrup.

Deltagere i arbejdet:

Greenkeeperne på SSGM
 Henning Heldberg biolog og stæreforsker
 Jens Høg, medlem af SSGM og DOF
 Kim Estrup Nielsen, medlem af SSGM og DOF
 Poul Stahlschmidt, ”menigt medlem”, fortsætter ikke i 2021.
 Tom Kristensen, ”menigt medlem”, ny.
 Charlotte Stawitzki, DOF Storstrøm og koordinator

Kort resume samt tilbageblik over arbejdsindsatsen på golfbanen 2016-2019:

I foråret 2016 opsattes 96 stærekasser samt 5 ugle/tårnfalkekasser i samarbejde mellem Sydsjællands golfbane samt DOF Storstrøm, efter at der var blevet etableret samarbejde mellem STERFF, Sydsjællands golfbane i Mogenstrup samt DOF/DOF Storstrøm.

Fra 2017-2019 udførtes et stære projekt; v/Henning Heldberg i samarbejde med frivillige tilknyttet SSGM samt DOF Storstrøm, hvor der blev indsamlet data over ynglende stære, æg samt unger, ligesom der blev foretaget ringmærkning.

Selve projektet ”Stære på Sydsjællands golfbane” blev afsluttet med en rapport i 2019, og er derfor ikke fortsat et projekt, men ene og alene et frivilligt stykke arbejde som er fortsat interessant, idet de resultater der fremkommer, bibringer os øget og kontinuerlig viden om ynglende stære på selvsamme golfbane i forhåbentlig mange år endnu.

Dette betyder, at vi forhåbentlig kan opnå så mange sammenlignelige, kontinuerlige data, på sigt, hvilket fremadrettet kan give os evidens over samt bibringe nyttig viden om ynglende stære på en golfbane, hvor der samtidig ikke anvendes pesticider og hvor stærene i stedet udfører den biologiske bekæmpelse mod skadelige orme/græsædende insekter som laver store huller på golfbanen som generer golfspillet.

Stærekasserne er alle blevet nummererede.

Resultater for 2019:

Ved vores første besøg på golfbanen i begyndelsen af maj, registreredes stære samt evt. begyndende æglægning, hvori her indgår antallet af æg. Ca. en uge senere, registrerede vi igen antallet af æg og om rugning var blevet indledt. Atter en uge senere bestemte vi alderen på de udrugede unger, hvorefter unger på mellem 7-9 dage gamle, udvælges til ringmærkning. der laves aftale med ringmærker som ringmærker 100 atæreunger
 Mærkningen foretages af autoriseret ringmærker, Henning Heldbjerg.

Vi indsamlede i 2019 oplysninger om ynglende stær fra 39 kasser.

Desuden iagttog vi musvit/blåmejse i 3-4 kasser, egeren i 1 kasse!

En kort overgang blev der observeret en natugle i kassen ved 14. green, ligesom der blev fundet en natugleunge på golfbanen, men som desværre kort tid efter blev fundet død på området.

Der er registreret tårnfalk i kassen ved 13. green/ved nedre arbejdsindkørsel til golfbanen.

I 2019 registrerede vi tillige tre par "sent ynglende stær" hvilket var første gang dette var iagttaget med sikkerhed på Sjælland, men som ornitologisk ikke er "nyt" for Jylland.

Vi er jo ikke vidende om, om disse sent ynglende stærer også har ynglet tidligere på sæsonen?

Det er videnskabeligt dokumenteret (ref.: H. Heldberg) at en stærfamilie skal bruge 2.5 kg insektlarver bestående af stankelben og gåsebiller til at opfostre et kuld unger foruden det som forældrene selv skal æde, så stærfamilierne har i alt forbrugt 97,5 kilo for de tidligt ynglende og 7,5 kilo for de sent ynglende på Sydsjællands golfbane.

Golfbanen bruger IKKE pesticider og har ikke brugt dette i tre år på nuværende tidspunkt.

Kort resume samt tilbageblik over arbejdsindsatsen på Sydsjællands golfbane 2020.

Der er i 2020 opsat bistader på udvalgt sted på golfbanen.

Der er etableret større blomsterbede, tilsået med eng- samt markblomster af toårige blomster flere steder på golfbanen, med formålet at tiltrække flere bier, sommerfugle samt insekter.

Alle stærkasser er i foråret 2020 blevet GPS registrerede, oplysningerne gemt på USB som nu også er i DOF Storstrøm regi.

Alle stærkasser er gennemgået inden ynglesæsonen, hvor kasserne er blevet gennemset ligesom alt gammelt halm/strå er fjernet; dette så ALLE kasser fremtræder tomme ved stærenes ynglesæsonstart i maj, dette gøres, selvom vi er vidende om, at stærene er selv rensende, vi kan dermed være sikre på at alle kasser er tomme inden årets stær ynglestart.

D. 04.03.20 inden Corona udbrød, fik Jens samt Kim tømt og eftersat samtlige 96 (95) kasser.

Vi havde i øvrigt også kendskab til at en del kasser i øvrigt i 2019 var beboet med musvit/blåmejsler, som ikke rydder ud i gammelt rede materiale fra sidste års ynglesæson, som stærer gør.

Som så mange andre steder i Danmark, oplevede vi også Corona udfordringer på Sydsjællands golfbane i Mogenstrup, hvilket medførte at vi IKKE havde fået tilladelse til at færdes på golfbanerne før end 27.04.20, hvor vi foretog vores første Corona sikrede tælling, og derfor først kom 14 dage senere i gang end i 2019.

Imidlertid havde ut. allerede i februar 2020 set de første flokke stærer i området tæt på golfbanen, Bøgesø mose.

Vinteren 2019/forår 2020 havde været mild, hvilket netop kunne give os en formodning om, at stærer "måske" ville begynde æglægning tidligere på sæsonen end i 2019/2020 sentælling 31.06.20, men

desværre var vi IKKE tilladt at færdes på golfbanen grundet Corona, hvilket forhindrede os i at komme i gang, tidligere!

Når stærene normalt viser sig på banen i slutningen af april (i 2020 var de dog allerede på banerne i marts måned) kigger vi tre omgange alle kasserne igennem for æg/unger ved hjælp af et endoskop.

Vi er opdelt med 2 x 2 på hvert hold, i 2020 dog kørt i Corona sikre buggys. Golfbanen blev opdelt imellem os så hvert hold tager ca. 48 kasser hver, indholdet i kasserne registreres med dato, æg samt unger som føres ind på EXEL ark.

I 2020 fik vi desværre og KUN foretaget to tællinger over æg/unger samt en sentælling 31.06.20 grundet Corona.

Der er taget nye fotos af de små stæreunger, som overføres til A4 papir der lamineres til anvendelse og vurdering af deres alder i marken; hvilket skulle gøre det lettere fremadrettet at vurdere deres alder.

Resultat af indsamlede oplysninger, konklusioner samt refleksioner:

- Vi optalte 59 beboede stærekasser med ynglende stær, af 96 opsatte. (sidste år 44)
- 30 kasser var IKKE beboede, heraf nr. 42 som var pillet ned og mangede helt!
- 7 kasser var beboet med andre fugle: Mejse/musvit.

96 kasser totalt.

- Kasse nr. 32 var beboet med sent ynglende stær 26.06.20, og som ikke tidligere på sæsonen var beboet,

15.05.20 blev der sammen med Henning Heldberg udpeget 20 stærekasser med ca. 100 stæreunger i som aldersmæssigt igen vurderedes til at være ca. 5-7dage gamle, en måleenhed som er blevet iværksat ved tidligere ringmærkninger og som giver et sammenligneligt grundlag, fremadrettet.

I 2020 registrerede vi yngleproduktion i 59 stærekasser mod 49 året før.

Sent ynglende stær i kasse 32, iagttaget fredag d. 26.06 med nær flyvefærdige unger der nærmest "hang i indgangshullet" og som blev fodret med synlige orme/insekter i næbbene. Ungerne var imidlertid væk fra kassen 31.06, hvor jeg ville tage endnu et sent stæreynglefugle tjek på golfbanen.

Da DOF Storstrøms endoskop var blevet sendt på værksted, og ingen på golfbanen vidste hvor "deres" endoskop befandt sig, valgte ut. at gennemføre et sen tjek alligevel, men som betød, at jeg KUN kunne iagttage de 95kasser ved at iagttage med egne øjne, og om der kom stær ud og ind af dem, hvilket naturligvis betød en ret stor usikkerhed for antal af sent ynglende stær; idet der snildt kunne ligge ynglende stær som endnu ikke havde fået unger på dagen i kassere.

Undervejs på min vej, iagttog jeg dog 7 fouragerende stær på banen ved kasserne 60, 72 samt 73 i den vestlige del af banen lige umiddelbart før den lille lund og 1/3del fra golfklubbens hovedindgang. Ellers iagttog jeg absolut INGEN stær på golfbanen.

De 7 fugle KAN evt. være stærene fra kasse 32 som jeg så 26.06 eller alternativt stær fra en anden kasse, hvorfor det er vanskeligt at sige om der har været en eller to sent ynglende stærefamilier i 2020?

Men igen mindst en kasse med sent ynglende stær, og derfor også som i 2019, bekræftet to yngleperioder på golfbanen

Vi kan derfor "noget forsigtigt" konkludere, at der ved årets unge fodring af forældrene indsamles ca. 150kg larver af de ynglende stær, hvilket altså er et betydeligt bidrag til biologisk bekæmpelse på banerne.

I 2020 anvendtes fortsat ingen pesticider på golfbanen, nu på 4' de år.

I 2020 iagttog vi, at stærerne benyttede andre kasser end i 2019, hvilket kunne skyldes muligheden for at afsøge for tilstrækkeligt fødeindtag til ungerne på den lavest mulige afstand til kasserne med unger, hvilket kunne skyldes at de ynglende stær i 2019 havde ryddet områderne så effektivt, at fødegrundlaget for unger i 2020 var stærkt reduceret?

Man kunne overveje, om det større antal ynglende stær på golfbanen i 2020 evt. kunne skyldes at unger fra 2019 var vendt tilbage for at yngle i 2020?

Sommeren 2020 har været med et ret fugtigt forår men modsat også med en "ret tør sommer" hvorfor man kan antage at de jordboende insekter kan have haft visse vanskeligheder med at yngle i den tørre jord?

Dette kan have haft indflydelse på, at der har været fødegrundlag for de tidligt ynglende stær, men modsat ville have været vanskeligt for evt. sentynglende stær i at opnå sufficient fødegrundlag til deres unger, som måske har "kan have haft" indflydelse på at der derfor i 2020 KUN var et sikkert stærepar som var sent ynglende?

Andre fuglearter på golfbanen.

I 2020 har der ved næsten hvert eneste vandhul på banen været ynglende blichøns og/- eller grønbenet rørhøne med tre par og med mindst to hold udrugede unger, som alle spadserer uanfægtet rundt, helt upåvirket af spillerne.

14. juli var gik der 9 strandskader på 13. fairway. Strandskaderne prøver hvert år at yngle på meget udsatte steder: i bunkerne, på P-pladsen og under bænke forskellige steder på banen. De fleste steder slår det fejl på grund af skaderne. I slutningen af juli sås til gengæld hele 22 strandskader på banerne, hvor det kan tænkes at flere af dem kommer fra den nærliggende Mogenstrup grusgrav hvor de også yngler.

På golfbanen optræder der en del mindre sangfugle igennem året; hvor der er set både træløber, ringdue, nattegal, munk, dompap, gråsisken, bogfinker, samt gulspurv som er en lille del blandt flere.

Stor flagspætte høres hele tiden og kan tit ses i toppen af de høje træer, ligesom der holder store flokke af hættemåger, til.

Der er IKKE set/hørt lille flagspætte!

Rovfugle som rørhøg, rød glente og musvåge ses regelmæssigt over området, ligesom der er en enkelt gang er set fouragerende fiskeørn ved en af småøerne.

Der ynglede tårnfalke i to af tre opsatte uglekasser som fik unger tæt på kasserne ved 13. green og 18. teested.

I øvrigt:

På sidste optælling i maj, fandt ut. helt tilfældigt ud af, at det ene endoskop ikke fungerede optimalt, idet jeg ved sammenligning med det andet endoskab blev opmærksom på, at billederne var langt mere uskarpe,

hvilket forklarer de vanskeligheder vi indimellem havde med at se "klart og tydeligt" ned i stærekasserne, når vi anvendte dette skop.

Endoskopet blev derfor sendt afsted, og et nyt blev endelig modtaget 02.07.20, så vi nu er klar til sæson 2021.

I øvrigt manglede 6 kasser låg/tagpap, heraf var en der kun manglede tagpap, beboet, resten var ubeboede. Der er indkøbt og nye låg.

Stærekasserne blev desværre i 2015 opsat med skruer boret ind i træerne, hvilket nu betyder, at der er stor risiko for at de falder ned, hvilket vi desværre har oplevet indtil flere gange indtil nu.

Lågene viser sig, er monteret, forkert og bør i flere tilfælde tillige udskiftes og monteres anderledes.

Det er derfor foreslået at alle stærekasser tages ned inden næste ynglesæson, 2021 hvor de gennemgås samt opsættes på anden og bedre vis.

Mange af kasserne er i øvrigt i en så dårlig tilstand, og bør derfor erstattes af nye kasser, som vi kan nå at bestille og opsætte inden ynglesæson 2021.

Faktorer der kan påvirke ynglemulighederne på golfbanen:

Jeg har konstateret, at der trods regnperioder med megen regn i foråret, også har været temmelig tørt i området i juni, ligesom Fladsåen nu igen sent juni næsten var udtørret, hvorfor det kan formodes, at der derfor kan været færre orme/insekter i området, som kan have haft betydning for færre sent ynglende stære med en til to par, sat i relation til 2019, hvor der var 4 kasser med sent ynglende stær?

Der ses en tendens i 2020 til, at der i år er benyttet nye stærekasser end tidligere års benyttede stærekasser, dette formodentlig fordi fourageringsmulighederne ved disse kasser har været "sikre" for opfostring af stæreunger.

Der er ud over golfbanens "egne stære"; set stæreflokkene komme flyvende ude fra, dels fra den nærliggende Bøgesø mose ligesom de kommer tilflydende fra nabogrunden på modsatte side af Fladsåen op til golfbanen mod nord; hvor ejeren har opsat 5 stærekasser, hvilket vi også skal være obs. på i vores registreringsarbejde/overvejelser, fremadrettet, idet da der i så fald er flere fugle, men udefra der også fouragerer på golfbanen.

Stærene fra Bøgesø mose har til gengæld ikke kun 80 meter som der er iagttaget ved tidligere stæreundersøgelser af stære i yngletid på gårde i Jylland dokumenteret i en Ph.d. rapport, men hvor stærene fra mosen har mindst en flyvetur på mindst 100-200meter som skal foretages x mange dagligt i ynglesæsonen, hvilket kræver langt mere energi af de voksne stære, end de stære der yngler og bebor på golfbanen, som ofte kun har max. 80meter, og dermed modsat skal bruge langt mindre energi til opfostring af deres unger. Disse stære ses fouragere på det længst mod vest, på greens/rough samt græsforsovsområderne.

På banen sås i øvrigt på, på sidste optællingsdag, 31.06.20 mindst +50 hættemåger, unge som ældre, ligesom jeg så mindst 17 strandskader, heraf en der lå på 2 æg. Formoder at disse mange strandskader kommer fra den nærliggende Mogenstrup grusgrav, hvor jeg har set ynglende strandskader som også ses på til/fra ture til golfbanen.

Plan for efteråret 2020:

Chefgreenkeeper Per Sørensen er stoppet grundet sygdom, og en "ny" men og velkendt greenkeeper har overtaget funktionen.

Alle frivillige i stærearbejdet har aftalt at vi mødes i november 2020., hvor vi skal planlægge arbejdet i 2021, samt arbejdsfordele hvem der gør hvad.

DOF s videreførelse af landsdækkende samarbejde:

DOF v/Peter Bonne Eriksen fra Hovedbestyrelsen; har i 2018 overtaget den koordinerende samt landsdækkende opgave efter Henrik Wejdling, hvor han fik indkaldt til første intromøde i Fuglenes hus medio oktober 2020, hvor ut desværre som den eneste deltager; ikke kunne deltage idet arrangementet blev afholdt i "min arbejdstid". Desværre havde ingen af de øvrige frivillige på golfbanen mulighed for deltagelse!

Henrik; den nye chefgreenkeeper på Sydsjællands golfbane deltog til gengæld. Vi regner med info om dette møde på vores eget møde i november på Sydsjællands golfbane.

Charlotte Stawitzki (alias Lotte)

DOF Storstrøm

Stærekoordinator og på vegne af alle deltagende frivillige

